

På oppfordring: ny lærebok i lungemedisin

Amund Gulsvik, Per Sigvald Bakke

Lungesykdommer

En basal innføring. 253 s, tab, ill. Bergen: Fagbokforlaget 2004. Pris NOK 398 ISBN 82-7674-684-5

Det var med stor interesse jeg tok fatt på denne første norske læreboken i lungemedisin. Grunnen til det var at jeg har hørt begge forfatterne forelese i faget og har mange kolleger som har hatt dem som lærere

under studiet. De setter seg også et ambisiøst mål i forordet, der målet er å gi en innføring i faget lungemedisin på norsk og med den norske kliniske hverdag som bakgrunn.

Boken er delt i tre hoveddeler, en generell del som omfatter basal anatomi, fysiologi, symptomer, diagnostiske metoder, røykeavvenning og et kort kapittel om hjerte- og lungeredning. En spesiell del som omfatter lungesykdommer er inndelt i 17 kapitler, og til slutt kommer en del for praksis som omtaler håndtering av lungepasienten både i allmennpraksis og i sykehusmottak.

Det er en oversiktlig innholdsfortegnelse og et godt stikkordregister i boken. I tillegg er det bak i boken flere sider med ordforklaringer som på en enkel måte beskriver faguttrykkene. På slutten av hvert kapittel finnes det også et kort sammendrag samt forslag til spørsmål, helt klart myntet på kollokviegrupper. Referanselisten til hvert kapittel er kort og begrenset i hovedsak til norske publikasjoner.

Boken er lett å lese og forfatterne har i stor grad klart å holde seg til et lettfattelig språk. Både illustrasjonene og tabellene komplimenterer teksten på en utmerket måte. Når man leser boken, er det lett å se at begge forfatterne har lang erfaring med undervisning. Skulle man ønske noe mer, ville det være noen flere referanser, kanskje også til Internett, der det finnes mye god informasjon for dem som ønsker fordypning.

Jeg tror mange vil ha god nytte av boken og at forfatterne vil nå den brede målgruppen: medisinstudenter, allmennleger, sykehusleger, sykepleiere, fysioterapeuter, pasienter.

Anders Østrem

Lunger i Praksis
Gransdalen Legesenter
Oslo

Medisinsk kompendium med tyngde

Niels Ebbe Hansen, Stig Haunsø,
Ove B. Schaffalitzky de Muckadell, red

Medisinsk kompendium

Bind 1 og 2. 16. utg. 3 128 s, tab, ill. København: Nyt Nordisk Forlag, 2004. Pris DKK 3 995 ISBN 87-17-03687-9

Ifølge ordboken er et kompendium «en kortfattet lærebok». Begrepet fylles med nytt innhold når man får 16. utgave av *Medisinsk kompendium* i hende. Mer enn 3 000 sider fordelt på to bind er tung kost. Da førsteutgaven på 481 sider kom i 1935 opplyste forfatterne at dette «kompendium er udarbejdet paa grundlag af forelæsningsnoter fra de senere semestre og er tænkt anvendt som en hjælp ved praktikanttjenesten og ikke mindst som en støtte ved examensrepetitionen» (1). I dag er formålet et annet. I forordet til denne utgaven heter det at verket skal fungere som oppslagsbok for indremedisinere og allmennpraktikere samt som en lærebok for medisinstudenter.

Selv om verket ruver i volum, er antall sider for første gang i kompendiets historie ikke økt. De to bindene er visst 1 cm tynnere enn forrige utgave. Dette er ikke uttrykk for at medisinske utvikling er stoppet opp, men at redaktørene har redigert hardere. Slik må det være. Samtidig utgis tredje utgave av *Kirurgisk kompendium* i to liknende svære bind. Sammen gir kompendiene en samlet fremstilling av de medisinske moderfagene.

I midten av 1990-årene ble det for første gang også utgitt en lommeutgave. Kompendiet hadde dermed fått sitt kompendium. Jeg hadde stor nytte av det under studiet og antar at en liknende lommeutgave vil følge den nye utgaven. Redaktørene klarer også på andre måter å holde verket moderne, for eksempel ved at det har fått ny layout, og ved at samtlige figurer nå er i farger.

Dette er et dansk verk, selv om det blant de 140 bidragsyterne også finnes fire norske. Litt påfallende er det at mindre enn 15 % av forfatterne er kvinner. Prisen varierer i norske bokhandler, laveste pris jeg fant var ca. 3 200 norske kroner. Hvis man også synes man skal ha det kirurgiske kompendiet, blir det fort penger av det. For nordmenn er det enkelt å lese dansk, men mange studenter vil nok synes at dette verket blir for stort og dyrt sammenliknet med lærebøker på engelsk. Hva man foretrekker som sitt standardverk som student eller kliniker, er erfaringsmessig nokså individuelt.

Erlend Hem

Tidsskriftet

Litteratur

1. Bernth O, Hagens E. *Medisinsk kompendium*. København: Store Nordiske Videnskabsboghandel, 1935.

Lærebok i muskel- og skjelettlidelser

Lars Remvig, Finn Elkjær Johannsen,
Kirsten C. Pedersen, Kirsten Petersen, red

Lærebog i muskuloskeletal medicin

448 s, tab, ill. København: Munksgaard, 2003. Pris DKK 448 ISBN 87-628-0201-1

Boken er skrevet av en tverrfaglig gruppe med to revmatologer, én ergoterapeut og én fysioterapeut. Den primære målgruppen er ergoterapi-, fysioterapi- og medisinstudenter, men også klinikere som har behov for en grundig innføring i ikke-inflammatorisk muskel- og skjelettproblematikk.

Oppbygningen er tradisjonell, med en generell del som omfatter vevsfysiologi, patofysiologi, biomekanikk samt diagnostiske og behandlingsmessige prinsipper.

I den spesielle delen av boken har forfatterne delt kroppen inn i ulike regioner. Funksjonell anatomi, undersøkelsesteknikk og diagnoser gjennomgås med hensyn til årsaker, symptomer, differensialdiagnostikk og behandling. Den overordnede behandlingsstrategien er å gjenopprette optimal funksjon. Presentasjonen av faggruppens ulike behandlingsmetoder blir imidlertid opprømsende og overfladisk og kunne med fordel vært enda kortere og med henvisning til profesjonsspesifikk litteratur.

Boken er oversiktlig og lett å finne frem i. Kapitlene har mange og stort sett gode figurer som illustrerer både anatomi, undersøkelsesmetoder og eksempler på øvelsesutvalg. Dette bidrar til at boken kan egne seg både som lærebok og oppslagsverk.

Referanselistene til hvert kapittel er selektive, men inneholder en god del nyere litteratur. Dette burde tyde på at stoffet som presenteres er aktuelt i forhold til dagens kunnskapsnivå. Forfatterne legger stor vekt på aktiv trening som virkemiddel i behandlingen av overbelastningsskader. Jeg savner imidlertid et kapittel om hvordan muskel- og skjelettlidelser kan forebygges. Dessuten foreligger det nå en rekke publiserte systematiske oversikter som evaluerer effekten av behandling av ulike muskel- og skjelettlidelser, f.eks. kroniske rygglidelser og gonartrose, og disse burde forfatterne lagt større vekt på.

Det er et ambisiøst og omfattende arbeid forfatterne har begitt seg ut på: Det er vanskelig å skrive en lærebok som omhandler alt fra anatomi, biomekanikk, undersøkelse og diagnostisering til behandling, og det sier seg selv at enkelte temaer derfor blir overfladisk dekket. Boken egner seg